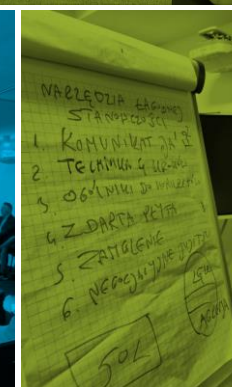

Samorządy dla czystego powietrza

Działania, które warto podjąć

Powiększ czcionkę strony: A A+ A++ Kontrast: A

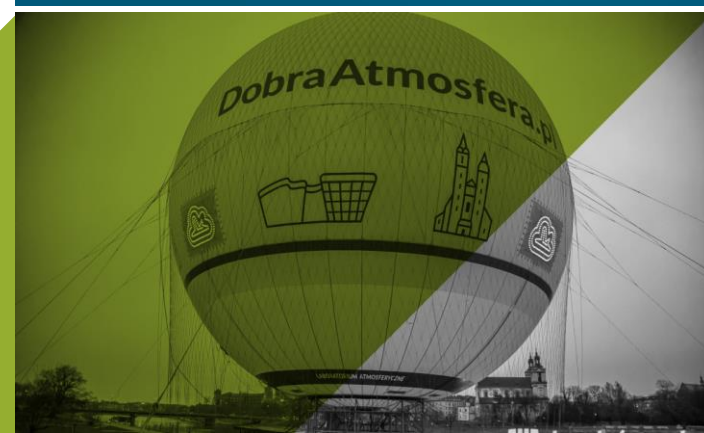
[ODTACZAJCH](#) [WNIOSKI](#) [ROZWIĄZANIE](#) [BLOG](#) [KONTAKT](#) [POLICZ INWESTYCJĘ](#)

Mamy dla Ciebie 5500 zł!

Rzuć palenie w Zduńskiej Woli!

Pomozemy Ci rozstać się z nałogiem palacza węglowego. Zobacz, jakie źródła ciepła masz do wyboru i oblicz koszty wymiany pieca węglowego w swoim domu.

[POLICZ INWESTYCJĘ](#)

A crossed-out icon of a coal stove. The icon is a dark blue silhouette of a coal stove with a white diagonal line through it, set against a circular background.

Aktywność samorządów i prowadzone przez nie działania odgrywają kluczową rolę w kontekście walki z zanieczyszczeniem powietrza. Gminy, powiaty i województwa muszą wypełniać w tym zakresie konkretne obowiązki, ujęte między innymi w ustawie Prawo ochrony środowiska czy regionalnych Programach ochrony powietrza.

Prócz działań obowiązkowych, samorzady mogą jednak – a wręcz powinny – podejmować również inne aktywności, które przyczyniają się do poprawy jakości powietrza.

W tym krótkim dokumencie przedstawiamy **wybrane działania gmin i innych jednostek samorządowych, które są prowadzone już teraz i przynoszą pozytywne dla jakości powietrza efekty.**

Pomiary termowizyjne wśród mieszkańców

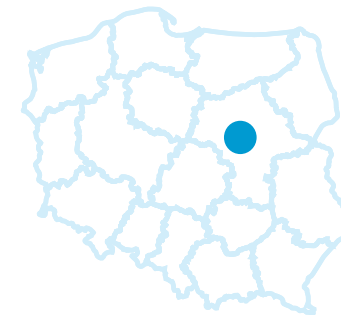
Legionowo

Miasto Legionowo prowadzi bezpłatne badania termowizyjne w prywatnych budynkach mieszkalnych. Celem tego działania jest zainteresowanie mieszkańców termomodernizacją domów w myśl zasady, że najlepszym sposobem zmniejszenia kosztów ogrzewania oraz zredukowania emisji zanieczyszczeń jest ograniczenie zapotrzebowania na ciepło.

Mieszkańcy otrzymują raport (wersja drukowana lub pdf na skrzynkę mailową) wskazujący, które elementy budynku wymagają modernizacji. Pomiary prowadzone są przez firmę zewnętrzną, a na badania obowiązują zapisy i decyduje kolejność zgłoszeń. Działanie prowadzone jest cyklicznie od 2016 roku, a **z termowizji korzysta około 50 mieszkańców rocznie.**

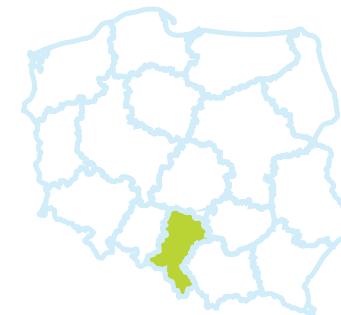
Więcej informacji:

www.legionowo.pl/badania-termowizyjne

Rekomendacje wdrażania uchwały antysmogowej dla gmin

Śląski Związek Gmin i Powiatów

Śląski Związek Gmin i Powiatów zrzesza 155 gmin z województwa śląskiego. Działające w ramach Związku zespoły robocze opracowały w 2021 roku **rekomendacje dla gmin dotyczące obowiązków związanych z wdrażaniem uchwały antysmogowej.**

Zalecenia te obejmują kwestie praktyczne, takie jak sposób prowadzenia kontroli, nakładanie kar, czy uwzględnianie sytuacji osób ubogich energetycznie. Wyjaśniają także wątpliwości wynikające z interpretacji szczegółowych zapisów uchwały. Dwa lata później przygotowano rekomendacje 2.0 – zaktualizowane zalecenia odnoszące się do zmieniających się warunków zewnętrznych (jak np. kryzys na rynku paliw), ale też uwzględniające dotychczasowe doświadczenia z wdrażania uchwały antysmogowej. Rekomendacje zostały zaplanowane jako pomoc dla gmin, a nie obowiązujące wytyczne.

Niemniej, aktualizacja Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego wprost zobowiązała gminy do opracowania procedur prowadzenia kontroli zgodnie z rekomendacjami ŚZGiP, co podkreśla ich merytoryczną wartość.

Rekomendacje:

www.silesia.org.pl/dokumenty/rekomendacje-2-0-dotyczace-ochrony-powietrza-2023

Konsekwentna polityka antysmogowa: edukacja, dotacja, egzekwowanie

Rybnik

Prawie 4000 kontroli palenisk w Rybniku rocznie to wynik zdecydowanie przekraczający standardy w tym zakresie w województwie śląskim. Pokazuje to determinację urzędników i straży miejskiej w egzekwowaniu uchwały antysmogowej, które traktowane jest jako jedno z podstawowych narzędzi poprawy jakości powietrza, zgodnie z powtarzanym w mieście stwierdzeniem: **edukacja, dotacja, egzekwowanie.**

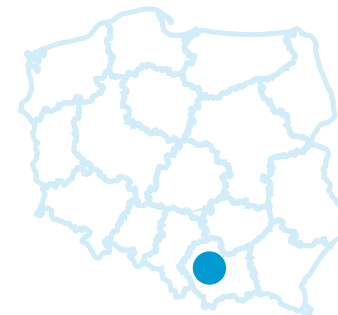
Kampanie uświadamiające problem i pokazujące rozwiązania są prowadzone w Rybniku już od prawie 10 lat. Miasto zdecydowanie przewodzi w rankingach programu Czyste Powietrze pod względem liczby składanych wniosków, a szeroko zakrojone kontrole dopełniają obrazu miasta, które realnie i skutecznie walczy z problemem złej jakości powietrza.

Aktualności z zakresu walki ze smogiem w Rybniku:

www.rybnik.eu/dla-mieszkanow/walka-ze-smogiem/aktualnosci

Działania informacyjne w mediach społecznościowych

Myszków

Straż Miejska w Myszkowie jest znana z umiejętnego prowadzenia **działań informacyjnych w mediach społecznościowych**. Za ich pośrednictwem informuje szczegółowo o przeprowadzonych kontrolach i ujawnionych wykroczeniach, podpierając wiadomości zdjęciami pokazującymi „fantazję” mieszkańców w zakresie tego, co można spalić w piecu czy kotle. Myszkowska straż miejska – co nie jest standardem – nie ukrywa przy tym, że sprawcy wykroczeń przeciwko ochronie powietrza są konsekwentnie karani.

Tego typu działania są szczególnie istotne z punktu widzenia prewencyjnego – mieszkańcy wiedzą, że mogą spodziewać się kontroli i w przypadku łamania przepisów nie będą bezkarni. Dodatkowo, motywuje to społeczeństwo do reagowania na przypadki spalania odpadów i nieprzestrzegania uchwały antysmogowej, zgłaszając je do straży miejskiej, gdyż mają pewność, że interwencja zostanie przeprowadzona.

Profil na Facebooku:

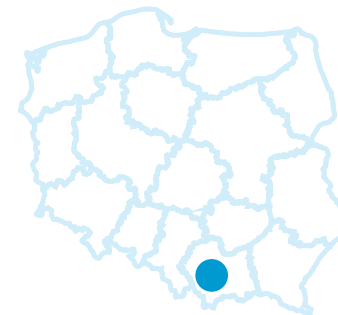
www.facebook.com/StrazMiejskawMyszkowie

Źródło: Facebook „Straż Miejska w Myszkowie”

Kontrole zespołowe i długi czas ich prowadzenia w ciągu doby

Skawina

W Gminie Skawina kontrole bardzo często wykonywane są zespołowo, w połączeniu: pracownicy gminy oraz funkcjonariusze straży miejskiej.

Dzięki takiemu podejściu kontrola jest skuteczniejsza – strażnik może skupić się na części typowo kontrolnej, a urzędnik na aspekcie edukacyjnym kontroli, np. przekazaniu informacji o dotacjach na nowe źródło ciepła czy informacji o uchwale antysmogowej.

Co więcej, **działania kontrolne prowadzone są również po godzinie 16:00, szczególnie w sezonie grzewczym**, co nie jest często spotykaną praktyką.

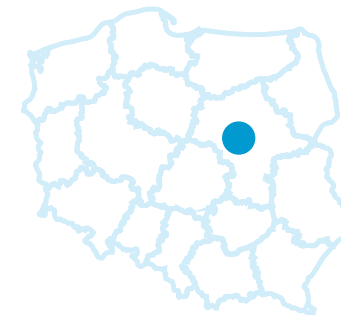
Długi czas prowadzenia kontroli w ciągu doby pozytywnie wpływa na możliwość skutecznego wykrywania nieprawidłowości.

Dzierżawienie małych pomp ciepła

Legionowo

Miasto Legionowo wprowadziło dzierżawienie małych pomp ciepła (typu powietrze-powietrze) prywatnym gospodarstwom domowym na podstawie umów z gminą. Praktykowane jest tam, gdzie podłączenie do sieci gazowej jest niemożliwe lub niezasadne. Pompy instalowane są w lokalach o nieuregulowanym stanie prawnym, co dyskwalifikuje je z Programu Czyste Powietrze, a montaż zachodzi wyłącznie w budynkach, w których do tej pory użytkowane były miejscowe ogrzewacze powietrza (np. piece lub kominki) i nie istnieje centralne ogrzewanie.

Miasto instaluje małe pompy ciepła także w lokalach komunalnych, których nie opłaca się remontować, a które w niedługiej perspektywie będą przeznaczone do rozbiórki. Zwykle są to stare, drewniane budynki.

Fot. Marcin Galoch, Urząd Miasta Legionowo

Wspólna straż gminna (funkcjonowanie straży międzygminnej)

Igołomia-Wawrzeńczyce i Koniusza

Doświadczenia pokazują, że efektywna kontrola palenisk ma miejsce przede wszystkim tam, gdzie funkcjonuje straż miejska lub gminna. W przypadku gmin, których budżet nie jest w stanie pokryć pełnego etatu strażnika gminnego **istnieje możliwość powołania wspólnej straży, sąsiadujących w jednym województwie gmin** (straż międzygminna). Pozwala to na utrzymanie skutecznych kontroli, przy jednoczesnym obniżeniu kosztów.

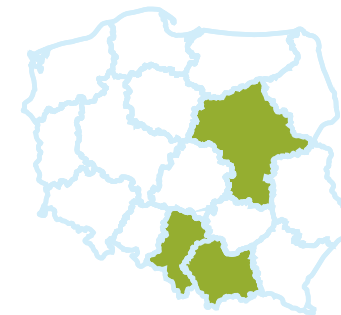
Właśnie takie rozwiązanie wprowadziły małopolskie gminy Koniusza i Igołomia-Wawrzeńczyce. Zatrudniają one jednego strażnika gminnego, który dzieli swoją pracę na dwie gminy. Pomimo pracy na pół etatu w każdej z nich, kontrole przestrzegania przepisów antysmogowych prowadzone w tych gminach charakteryzują się dużą skutecznością.

Wywiad ze strażnikiem gminnym:

<https://smoglab.pl/szklarnie-z-kopciuchami-palenie-smieciami-straz-gminna-przezywa-renesans-wywiad/>

Organizacja szkoleń dla ekodoradców

Urzędy marszałkowskie województwa małopolskiego, śląskiego i mazowieckiego

We współpracy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Polskim Alarmem Smogowym, urzędy marszałkowskie województwa małopolskiego, śląskiego i mazowieckiego zorganizowały cykl warsztatów dla pracowników gmin (ekodoradców) z zakresu skutecznej komunikacji z mieszkańcami. W szkoleniach wzięło udział łącznie około 500 osób. Warsztaty przeprowadził trener z wieloletnim doświadczeniem. Praktyczne ćwiczenia pod okiem specjalisty miały na celu wpłynąć na efektywność pracy ekodoradców i innych pracowników gminnych poprzez pomoc w radzeniu sobie ze stresem oraz tworzeniu relacji z rozmówcami.

Urzędy marszałkowskie organizują również szkolenia poświęcone tematyce kontroli pod kątem spalania odpadów w kotłach i piecach domowych oraz przestrzegania uchwały antysmogowej. W przypadku Małopolski łącznie w szkoleniach wzięło udział 474 pracowników gmin, straży miejskich i policji z terenu całego województwa. Szkolenia przeprowadzili przedstawiciele Instytutu Chemicznej Przeróbki Węgla w Zabrze (część praktyczna kontroli) oraz przedstawiciele Fundacji Frank Bold (część dotycząca zagadnień prawnych).

Więcej informacji o szkoleniach z zakresu kontroli palenisk:

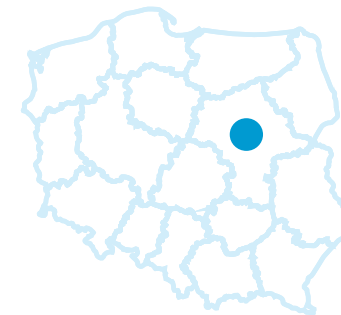
www.powietrze.malopolska.pl/aktualnosci/szkolenia-z-zakresu-kontroli-palenisk-domowych-zakonczone/

Źródło: www.powietrze.malopolska.pl

Doradztwo energetyczne dla mieszkańców i dodatkowe wynagrodzenie doradców zależne od efektów

Warszawa

Doradcy energetyczni zatrudnieni w m.st. Warszawa prowadzą doradztwo techniczne w zakresie wymiany źródeł ciepła, termomodernizacji budynków i stosowania odnawialnych źródeł energii. Informują także o możliwościach uzyskania dotacji na sfinansowanie tych inwestycji i pomagają w wypełnieniu wniosku o dotację. Doradcy wspierają mieszkańców w wypełnieniu deklaracji do Centralnej Ewidencji Efektywności Budynków, a także doradzają, w jaki sposób obniżyć koszty ogrzewania czy zmniejszyć zużycie energii elektrycznej i wody przy zachowaniu komfortu użytkownika budynku.

Obecnie praca doradców energetycznych jest finansowana ze środków m.st. Warszawy, a z doradcami zawarte są umowy zlecenia. Co ważne, **wynagrodzenie doradców składa się z dwóch składników: stałego miesięcznego wynagrodzenia, a także dodatkowego wynagrodzenia** w zależności od liczby pozyskanych wniosków do miejskiego programu dotacyjnego oraz ogólnopolskiego programu Czyste Powietrze, co stanowi dla nich dodatkową motywację.

Wywiad ze strażnikiem gminnym:

<https://smoglab.pl/szklarnie-z-kopciuchami-palenie-smieciami-straz-gminna-przezywa-renesans-wywiad/>

Inwentaryzacja źródeł ciepła „od drzwi do drzwi”

Kraków

Działania inwentaryzacyjne źródeł ciepła w Krakowie bazowały na wizji w terenie (inwentaryzacja „od drzwi do drzwi”) i pozyskiwaniu informacji od mieszkańców, właścicieli, zarządców czy administratorów budynków. Ankieter stosował metodę wywiadu kwestionariuszowego, bazując na udzielonych przez mieszkańców odpowiedziach.

W przypadku odmowy udzielenia informacji lub niezastania mieszkańca stosowano technikę obserwacji (np. pod kątem lokalizacji na terenie posesji paliw stałych: drewna, węgla, rodzaju komina, rodzaju dymu) oraz wywiadu sąsiedzkiego, na podstawie których określano rodzaj ogrzewania budynku.

Źródło: Urząd Miasta Krakowa

Eksperymentalne wspólne mieszkanie dla seniorek

Rybnik

Ten rybnicki eksperyment miał trwać „do pierwszej kłótni”, a trwa już niemal dwa lata. Trzy seniorki z Rybnika zamieszkały razem w wyremontowanym lokalu komunalnym, a **pomysł powstał, by wspierać wdowy z problemami w utrzymaniu domów, często zbyt dużych dla jednej osoby, nieocieplonych, ogrzewanych „kopciuchami” i najgorszej jakości paliwem.**

Seniorki z Rybnika bez żalu zostawiły swoje stare i zimne domy, zlokalizowane na przedmieściach i postawiły na wspólne mieszkanie. Ich nowe mieszkanie jest przystosowane do osób z niepełnosprawnościami, zawiera dwuosobowe pokoje, słoneczny salon i nowoczesną kuchnię. Wyposażone jest oczywiście w ekologiczne źródło ciepła.

Źródło: www.fakt.pl, fot. Markysz Dawid / Edytor

Internetowa aplikacja dedykowana mieszkańcom

Zduńska Wola

Miasto Zduńska Wola przygotowało intuicyjną w obsłudze aplikację, która umożliwia mieszkańcom sprawdzenie możliwości przyłączenia ich budynku do sieci ciepłowniczej lub gazowej, a także szacuje koszty budowy przyłącza, zakupu kotła i wymiany instalacji oraz porównuje je z wydatkami na ogrzewanie elektryczne, biomasę i ciekły gaz. Podpowiada też mieszkańcom z jakich dofinansowań mogą skorzystać, promując dotacje miejskie i ogólnopolski program „Czyste Powietrze”.

Aplikacja pozwala na wypełnienie wniosku o dotację z miejskiego programu Stop Smog w formie online. Wykonane przez system kalkulacje użytkownik może wysłać na swój adres e-mail lub zostawić numer telefonu, aby otrzymać SMS z informacjami o naborze do programów dotacyjnych.

Strona internetowa:

www.stopsmog.zdunskawola.pl

Powiększ czcionkę strony: A A+ A++ Kontrast: A A

MIASTO ZDUŃSKA WOLA O DOTACJACH WNIOSK BOHATEROWIE BLOG KONTAKT POLICZ INWESTYCJĘ

Mamy dla Ciebie 5500 zł!

Rzuć palenie w Zduńskiej Woli!

Pomożemy Ci rozstać się z nałogiem palacza węglowego. Zobacz, jakie źródła ciepła masz do wyboru i oblicz koszty wymiany pieca węglowego w swoim domu.

POLICZ INWESTYCJĘ

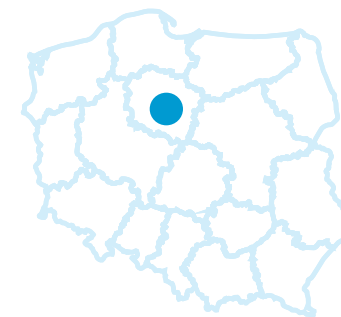
Źródło: www.stopsmog.zdunskawola.pl

Wykorzystanie CEEB: Wysyłka SMS do mieszkańców, którzy nie wymienili kotłów

Toruń

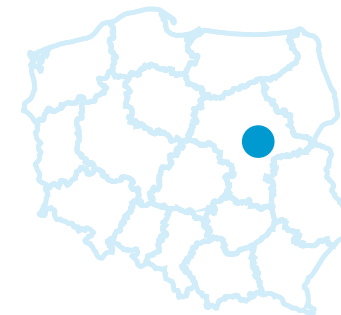
Urząd Miasta w Toruniu wykorzystuje dane z Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB) wyszukując w bazie osoby, które wciąż nie wymieniły starego kotła, a jednocześnie wpisały do bazy swój numer telefonu.

Następnie takie osoby otrzymywały SMS z przypomnieniem, iż zgodnie z obowiązującą uchwałą antysmogową do końca roku (2023) muszą wymienić swoje ogrzewanie. Prócz informacji o konieczności wymiany wysokoemisyjnego kotła przesyłane było również przypomnienie o możliwości skorzystania z dotacji na ten cel.

Kontrole przy pomocy dronów

Karczew

Coroczną „tradycją” Gminy Karczew są **kontrole przestrzegania przepisów antysmogowych przy wykorzystaniu dronów wyposażonych w aparaturę do analizy składu spalin**. Gmina współpracuje z firmą zewnętrzną, posiadającą doświadczenie w przeprowadzaniu tego typu kontroli oraz funkcjonariuszami z Komisarjatu Policji.

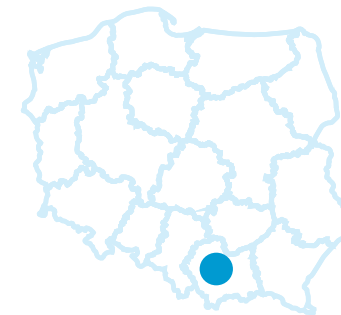
Wykorzystywane w patrolach urządzenie wyposażone jest w certyfikowany czujnik, służący do pomiarów stężenia zanieczyszczeń. Wyniki pomiarów wyświetlane są na urządzeniach kontrolnych na żywo, a w przypadku wykrycia nieprawidłowości, pracownicy UM, w asyście Policji, przeprowadzają kontrolę w miejscu spalania. Metoda ta pozwala na zwiększenie efektywności kontroli, a także ogranicza niepotrzebne wejścia do domów mieszkańców, którzy nie spalają odpadów i nie użytkują kotłów niespełniających wymogów uchwały.

Więcej informacji:

www.karczew.pl/asp/kontrole-przestrzegania-przepisow-uchwaly-antysmogowej-w-gminie-karczew,351,artykul,1,4844

Informowanie w przestrzeni publicznej

Kraków

W Krakowie informacja o bieżącej jakości powietrza wyświetla się na **ekranach w komunikacji miejskiej** (autobusy, tramwaje). Komunikaty aktualizowane są przynajmniej trzy razy dziennie, a system podaje informacje nie tylko po polsku, ale także po angielsku, co sprawia, że wiadomości trafiają także do obcokrajowców odwiedzających miasto.

Dzięki finansowaniu z budżetu obywatelskiego w Krakowie stanęły także 3 **tablice informujące o bieżącej jakości powietrza** w przestrzeni publicznej. Prócz wyników pomiaru stężeń zanieczyszczeń często pojawiają się tam również materiały informujące o regulacjach wynikających z uchwały antysmogowej oraz dostępnych dotacjach.

Aktualna jakość powietrza wyświetlana jest również na balonie widokowym, który poza prezentowaniem miasta z wysokości, pełni także funkcję informacyjno-edukacyjną i na kolorowych piktogramach pokazuje poziom zanieczyszczenia powietrza. Dane pochodzą ze stacji monitoringu GIOŚ z ulicy Dietla, która jest najbliższej balonu i pokazuje stan powietrza w centrum Krakowa. Balon jest także platformą do prowadzenia badań przez naukowców z Akademii Górniczo-Hutniczej. Badania pozwalają m.in na analizę pionowego rozkładu stężenia pyłów (czyli na sprawdzenie jak jakość powietrza zmienia się wraz ze wzrostem wysokości).

Źródło: www.balonwidokowy.pl

Publikację przygotowano przy
wspieraniu ze środków Clean Air Fund.

**CLEAN
AIR
FUND**